

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **S. L.**, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 8. 2005, sp. zn. 61 Az 35/2005,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 2. 3. 2005, č. j. OAM-351/VL-10-03-2005. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a jeho naplnění spatřuje v tom, že důvodem opuštění země původu byla skutečnost, že na Ukrajině nemohla získat stálé zaměstnání, navíc se rozvedla s manželem, který ji slovně napadal a v jeho chování spatřuje pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Její manžel jí totiž znemožňuje se shromažďovat se svojí rodinou a svými přáteli na Ukrajině na veřejnosti.

Krajský soud se rovněž nevypořádal s existencí zákonných podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., a to rovněž s ohledem na problémy, způsobené bývalým manželem. Stěžovatelka připomíná, že pokud by chtěla získat povolení k pobytu na území ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, musela by tak učinit na území Ukrajiny, což by mohlo ohrozit její zdraví.

Proto stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na obsah správního spisu a navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná. Humanitární azyl představuje zcela výjimečný institut a nelze jím řešit získání povolení k pobytu v ČR.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že stěžovatelka v kasační stížnosti namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. O nezákonnost napadeného rozsudku by se přitom jednalo tehdy, jestliže by krajský soud aplikoval na zjištěnou skutkovou situaci nesprávné zákonné ustanovení (příp. by opomenul aplikaci některých ustanovení dalších), anebo by sice vycházel z relevantních zákonných ustanovení, nicméně jejich výklad by odporoval běžným interpretačním metodám (teleologická, systematická, logická, gramatická apod.).

K tomu soud ze správního spisu zjistil (viz zejména protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 25. 2. 2005), že stěžovatelka opustila Ukrajinu v roce 2001 proto, že neměla práci a prostředky na živobytí, v České republice necelé dva roky příležitostně pracovala a v říjnu roku 2002 se vrátila na Ukrajinu. Zde však opět nemohla najít práci a v listopadu 2003 se rozvedla se svým manželem kvůli jeho problémům s alkoholem. Ten však s rozvodem nesouhlasil a vyhrožoval jí ublížením na zdraví. Do České republiky

přijela stěžovatelka na turistické 11-denní vízum v květnu 2004, následně zde pobývala nelegálně a o azyl požádala teprve v únoru 2005 poté, co bylo rozhodnuto o jejím vyhoštění.

Nejvyšší správní soud v daném případě nutně vycházel ze skutečnosti, že žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., tzn. proto, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohla požádat o udělení azylu dříve. Je tedy zjevné, že následný přezkum provedený krajským soudem nemohl směřovat k meritornímu posouzení naplnění azylových důvodů, jak se stěžovatelka domáhá v kasační stížnosti, nýbrž výhradně ke zhodnocení správnosti postupu žalovaného při aplikaci tohoto zákonného ustanovení. Jak totiž Nejvyšší správní soud judikoval již v jiné srovnatelné věci (rozsudek sp. zn. 4 Azs 300/2004, viz www.nssoud.cz), „byla-li žádost o azyl podána až poté, co bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žadatele, a tato žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 325/1999 Sb., nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu.“

K tomu v projednávané věci z provedeného dokazování plyne, že stěžovatelka opustila zemi původu v květnu 2004, o azyl však požádala teprve dne 18. 2. 2005, když předtím dne 11. 2. 2005 jí bylo uděleno soudní vyhoštění na 4 roky (*poznámka soudu*: dne 1. 10. 2002 jí bylo uděleno správní vyhoštění na 2 roky). Stěžovatelka přitom neuvedla žádné racionální důvody, kterými by přesvědčivě vyložila, proč o azyl nepožádala neprodleně po svém příjezdu do ČR, když přitom sama prohlásila, že si byla vědoma nelegálnosti svého pobytu v ČR. Stěžovatelka tedy skutečně o azyl požádala teprve poté, co bylo rozhodnuto o jejím vyhoštění, takže žalovaný postupoval a rozhodl o zamítnutí žádosti o udělení azylu zcela v souladu s dikcí a smyslem citovaného zákonného ustanovení a krajský soud, který jeho rozhodnutí přezkoumal a zamítl následnou žalobu, se tak nedopustil tvrzené nezákonnosti ve shora uvedeném smyslu.

Nad tento rámec je vhodné – jakožto argumentační reakci na obsah kasační stížnosti - doplnit, že obavy z bývalého manžela nepředstavují azylově relevantní důvod (viz např. rozsudky sp. zn. 6 Azs 45/2003 nebo 4 Azs 7/2003). Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud již dříve (rozsudek sp. zn. 4 Azs 5/2003), žádost o udělení azylu založená na tvrzeních o „*potížích se soukromými osobami („mafíí“) v domovském státě, spočívajících ve vydírání žadatelky a ve výhrůžkách žadatelce a její dceři, je zjevně nedůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. Na žadatelku se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ V rozsudku sp. zn. 6 Azs 41/2004 tento soud rovněž uvedl, že „*strach z pronásledování kvůli příslušnosti k „sociální skupině žen pronásledovaných ze strany manželů či partnerů“ není důvodem pro udělení azylu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., neboť není zapříčiněn důvodem pro azylové řízení významným, tedy rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině, či zastávanými politickými názory žadatelky, ale obavami z dalšího terorizování ze strany bývalého manžela. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., pojem sociální skupina nevymezuje, lze však výkladem dospět k závěru, že „sociální skupina“ se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. U žen pronásledovaných ze strany manželů či partnerů proto nelze o sociální skupině hovořit.*“

Z dosavadní judikatury zdejšího soudu rovněž vyplývá, že zamítnutí žádosti o udělení azylu podle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb. pojmově vylučuje možnost rozhodovat o přiznání humanitárního azylu podle ustanovení § 14 stejného zákona (viz např. rozsudky sp. zn. 1 Azs 8/2003 nebo 4 Azs 35/2003) tak, jak požaduje stěžovatelka. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2005, sp. zn. 7 Azs 138/2005, k této otázce zdejší soud uvedl: „*Výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jsou podmíněny negativním rozhodnutím podle § 12 téhož zákona. Nejedná se tedy o samostatné výroky, neboť se jimi deklaruje neexistence důvodů pro udělení azylu jen za předpokladu, že nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Rovněž výrok o existenci či neexistenci překážky vycestování není samostatným výrokem, neboť se váže na výrok o neudělení azylu nejen podle § 12 zákona o azylu, ale i podle § 13 a § 14 téhož zákona.*“ Tento právní názor byl pak dále doplněn tímto soudem v rozsudku ze dne 2. 3. 2005, sp. zn. 3 Azs 77/2004: „*I žadatel se zjevně nedůvodnou žádostí o udělení azylu se může dovolat humanitárních důvodů, popř. správní orgán je může shledat sám již v rámci zkráceného řízení. V takovém případě však není místo pro zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., se současným udělením humanitárního azylu, ale naopak pouze pro kladný výrok ve smyslu § 14 téhož zákona.*“

Nejvyšší správní soud tak v daném případě nezjistil naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a proto dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), jelikož krajský soud na daný případ aplikoval správná zákonná ustanovení a nepochybil ani při jejich interpretaci ve shora uvedeném smyslu.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu